

องค์ความรู้ : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สุพรรณบุรี
สำนักศิลปากรที่ ๒ สุพรรณบุรี กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม

กะเหรี่ยงสุพรรณบุรี
กะเหรี่ยงเผ่าโปว
กลุ่มด้ายเหลือง

เรียบเรียงโดย นางชวีรัตน์ กลิ่นมาลา
นักวิชาการวัฒนธรรม
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สุพรรณบุรี

คนไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง

เดิมมีถิ่นฐานเดิมอยู่ประเทศพม่า และอพยพมายังประเทศไทยตั้งแต่สมัยอยุธยา โดยอาศัยอยู่ตามแนวชายแดนด้านตะวันตกของประเทศไทย ซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขา

คนไทยกะเหรี่ยงในจังหวัดสุพรรณบุรี

เป็นกะเหรี่ยงเผ่าโปว์ กลุ่มด้ายเหลือง (ผูกด้านสีเหลืองที่ข้อมือทั้งสองข้าง) นับถือพระแม่ธรณี มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน อาทิ ภาษาการพุด การแต่งกาย และการนับถือผี ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำพืชไร่ และทอผ้าใช้เอง..

กะเหรี่ยงสุพรรณบุรี

กะเหรี่ยงเผ่าโปว์

กลุ่มด้ายเหลือง

ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดประตูลำ
อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี
ชาวกะเหรี่ยงอาศัยอยู่ในบริเวณเทือกเขาสูง

บ้านชาวกะเหรี่ยง

อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย ตัวเรือนและยุงข้าวที่สร้างจากไม้ไผ่มุงหลังคาด้วยหญ้าแฝก ส่วนบนเรือนใช้เป็นที่พักนอนและครัวได้ถนัดบ้านใช้เป็นที่ทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ทอผ้า เก็บพืชไร่ พบปะสนทนากัน และใช้เป็นที่พักของ

องค์ความรู้ : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สุพรรณบุรี

การแต่งกายของบุรุษ-สตรี

การแต่งกายของชาวกะเหรี่ยงมีเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม โดยมีผ้าเป็นเครื่องนุ่งห่มที่ใช้สีสันทัน (โดยการย้อมเส้นไหมด้วยสีธรรมชาติ) และรูปแบบเป็นเครื่องบ่งบอกเพศ และสถานภาพทางสังคม ดังนั้นผ้ากะเหรี่ยงจึงมีแบบแผนและรูปแบบเป็นของตนเอง

การแต่งกายของสตรีกะเหรี่ยง หญิงทุกรัยยังไม่ได้แต่งงาน ต้องสวมชุดยาวสีขาว หรือ "เซควา" เมื่อแต่งงานแล้วจะต้องเปลี่ยนมาเป็นสวมใส่เสื้อสีดำ หรือที่เรียกว่า "เซ ไม ชู" และผ้าถุงคนละท่อนเท่านั้น ห้ามกลับไปสวมใส่ชุดยาวสีขาวอีก

ชาย สวมเสื้อแขนกุด หรือแขนยาว ชายเสื้อต่ำกว่าเอว มีทั้งสีพื้นและมีลวดลาย สวมสร้อยหรือกางเกงสีดำ สีนํ้าเงิน โปกหัวด้วยผ้าสีแดง หมวกขาวลายสีนํ้าตาล หญิง หญิงสวมเสื้อ แขนกุดพื้น แดงอ่อนหรือสีนํ้าหมาก ตัวเสื้อครึ่งล่างปักลวดลายเป็น เส้นตรงแนวนอนเป็นช่วง ๆ แถบลายผมสูงเป็นกระพุ่มกลมแผ่บานขมวดเป็นจุ

กะเหรี่ยงสุพรรณบุรี

กะเหรี่ยงเผ่าโปว์ กลุ่มด้ายเหลือง

เสื้อผู้หญิง

เสื้อผู้ชาย

กะเหรี่ยงสุพรรณบุรี

กะเหรี่ยงเผ่าโปว์

กลุ่มด้ายเหลือง

พิธีไหว้จุฬามณี คำไทโร
วันเพ็ญเดือนห้า (ขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๕)
“พิธีไหว้จุฬามณี” พิธีกรรมกะเหรี่ยงตะเพนคี
อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
เปรียบเสมือนเป็นเทศกาลปีใหม่ของชาวกะเหรี่ยง
ตะเพนคี อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จุฬามณีที่ว่า ก็คือเจดีย์จุฬามณีที่จำลองมาจากเจดีย์จุฬามณีบนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ และถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้าน...

กะเหรี่ยงสุพรรณบุรี

กะเหรี่ยงเผ่าโปว์

กลุ่มด้ายเหลือง

"พิธีไหว้จุฬามณี"

เริ่มจากการทำความสะอาดบ้านเรือน แสดงความเคารพต่อผู้นำครอบครัว จากนั้น ไปขอพรผู้ใหญ่ เสร็จแล้วเตรียมอุปกรณ์ อุปกรณ์เพื่อประกอบพิธี "ไหว้จุฬามณี" และ ในแต่ละบ้านจะมาเตรียมทำอุปกรณ์ เพื่อทำ

"สะเดอร์" (ฉัตรไม้ไผ่ประดับด้วยดอกไม้) หน้าตาล้ายฉัตร แต่ทำด้วยไม้ไผ่มาสานกันเป็นชั้นๆ 3 ชั้น ประดับด้วยดอกไม้ ทาด้วยข้าวสารและขมิ้น (เชื่อกันว่าเพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้าย) พิธีจะเริ่มขึ้นตั้งแต่เช้าจนไปถึงกลางดึกโดยจะมีผู้แทนทำพิธี เรียกว่า เจ้าวัด เริ่มทำการแห่ "สะเดอร์" ไปรอบๆ เจดีย์จุฬามณี มีการร้องเพลง และเล่นดนตรี (ฆ้อง กลอง โหม่ง จิ่ง ฉาบ) เวียนครบ 3 รอบและนำสะเดอร์ของตนเองไปปักไว้รอบๆ เจดีย์จุฬามณี จากนั้นก็จะเข้าไปจุดเทียนเพื่อขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เปรียบเป็นการเสี่ยงทาย ด้วยว่า หากเทียนลูกไหนดี ก็แสดงว่าจะเกิดเรื่องดีๆ หลังจากนั้นก็จะมีการแหวนรอบเจดีย์อีกครั้งหนึ่ง แต่คราวนี้จะมีการรำถวายสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้วย เป็นการรำถวายจุฬามณี และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในหมู่บ้านทั้งหมด ทั้งเทวดาผู้รักษาภูเขา แม่น้ำ ฝืนดิน ตลอดจนเจ้าป่าเจ้าเขาที่เคารพนับถือกันในบ้าน "ตลอดเวลาในการทำพิธีนั้นด้ายสีเหลืองที่เตรียมไว้จะแจกให้กับลูกหลานและผู้เข้าร่วมทุกคนหลังจากเสร็จพิธี

องค์ความรู้ : พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ สุพรรณบุรี

ที่มาของข้อมูล

นิภา สังคนาคินทร์ หนังสือนำชมพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุพรรณบุรี ปีพุทธศักราช ๒๕๔๖
Museumthailand.com/ เลื้อยกะเหรี่ยง ภูมิปัญญาของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ดร.เพ็ญสุภา สุขคตะ
ภาพโครงการสำรวจกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ สุพรรณบุรี พ.ศ.๒๕๕๗
www.sac.or.th ศูนย์มานุษยวิทยา : กลุ่มชาติพันธุ์
<https://mgronline.com> กะเหรี่ยงตะเพนคี่กับวิถีชีวิตดั้งเดิม